

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ, МОЛОДІ ТА СПОРТУ УКРАЇНИ  
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ “ЮРИДИЧНА  
АКАДЕМІЯ УКРАЇНИ імені ЯРОСЛАВА МУДРОГО”



**П Л А Н И**  
**СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ**  
**З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ**  
**“НАЦІОНАЛЬНА ЕКОНОМІКА”**

Харків  
2013

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ, МОЛОДІ ТА СПОРТУ УКРАЇНИ  
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ “ЮРИДИЧНА  
АКАДЕМІЯ УКРАЇНИ імені ЯРОСЛАВА МУДРОГО”**

Електронна копія

**П Л А Н И  
СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ  
З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ  
“НАЦІОНАЛЬНА ЕКОНОМІКА”**

(галузь знань 0304 “Право”,  
освітньо-кваліфікаційний рівень “Бакалавр”,  
напрямок підготовки 6.030401 “Правознавство”)

**для студентів заочної форми навчання**

**Харків  
2013**

**Плани семінарських занять з навчальної дисципліни “Національна економіка”** (галузь знань 0304 “Право”, освітньо-кваліфікаційний рівень “Бакалавр”, спеціальність 6.030401 “Правознавство”) для студентів заочної форми навчання / уклад.: Л. В. Нечипорук, О. М. Левковець, О. В. Роздайбіда. – Х.: Нац. ун-т “Юрид. акад. України ім. Ярослава Мудрого”, 2013. – 21 с.

У к л а д а ч і: Л. В. Нечипорук,  
О. М. Левковець,  
О. В. Роздайбіда

*Рекомендовано до видання редакційно-видавничою радою  
університету (протокол № 10 від 14.12.2012 р.)*

# 1. ЗАГАЛЬНІ ПОРАДИ ДО ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ І ПІДГОТОВКИ ДО СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

Національна економіка – наука і навчальна дисципліна, що вивчає економічні закони функціонування й розвитку господарської системи суспільства, обґрунтовує пріоритети й заходи економічної політики держави, спрямовані на стабільний економічний розвиток та підвищення якості життя населення за умов дотримання вимог національної економічної безпеки.

Метою викладання навчальної дисципліни є формування системи наукових поглядів на сутність, моделі, типи та інституційні чинники розвитку національної економіки. Майбутнім фахівцям з права важливо отримати спеціальні знання щодо сутності та методів державного регулювання економіки, у тому числі забезпечення національної конкурентоспроможності, детінізації та декриміналізації економіки, формування системи управління національною економічною безпекою.

Методологічною функцією семінарських занять є надання можливостей студентам знати: сутність, ознаки та основні компоненти національної економіки; етапи формування сучасної структури та інфраструктури національної економіки; методологію оцінки економічного потенціалу країни та його окремих складових; основні типи та чинники економічного зростання й економічного розвитку країни; механізми регулювання національної економіки; основні види, напрями, механізми та інструменти державної соціально-економічної політики; систему та класифікацію макроекономічних соціально-економічних прогнозів; класифікацію та порядок розробки державних і регіональних цільових комплексних програм; економічні аспекти геополітичного положення та національної конкурентоспроможності України; причини криміналізації економіки як системної загрози розвитку суспільства; засади створення ефективної системи національної економічної безпеки.

Практична функція семінарських занять передбачає формування у студентів навичок характеризувати основні відтворювальні пропорції та ризики розвитку національної економіки;

прогнозувати наслідки та результати окремих заходів державної соціально-економічної політики; обґрунтовувати пріоритети та розраховувати показники соціального розвитку національної економіки, інвестиційної та інноваційної діяльності; аналізувати світові індекси і рейтинги конкурентоспроможності, індекс глобальної конкурентоспроможності; формувати пропозиції щодо підвищення ефективності макроекономічної політики; визначати випадки порушення вимог національної економічної безпеки.

На семінарських заняттях студентам заочного відділення рекомендовано розглянути дві теми. Кращій підготовці до занять і більш глибокому засвоєнню навчального матеріалу сприяє виконання завдань для самостійної роботи: формулювання відповідей на теоретичні і тестові питання для самоконтролю, вирішення практичних завдань, опрацювання рекомендованої літератури.

## **2. ПЛАНИ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ ТА ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ**

### **Т е м а 1. ФОРМУВАННЯ СУЧАСНОЇ СТРУКТУРИ ТА ІНФРАСТРУКТУРИ НАЦІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ**

#### **П л а н**

1. Поняття “структура економіки”. Структурний аналіз національної економіки.

2. Національний ринок і його структура. Роздержавлення і приватизація в Україні. Формування ринкових інститутів. Приватна власність як економічна основа ринку. Виникнення олігархії та нової національної еліти.

3. Ринкова інфраструктура: сутність, функції, основні елементи і види. Особливості формування ринкової інфраструктури в Україні.

# **ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ**

## ***Питання для самоконтролю***

1. Що таке структура національної економіки?
2. Для чого потрібен структурний аналіз національної економіки?
3. З якими проблемами структурної перебудови на сучасному етапі стикається українська економіка?
4. З яких частин складається національний ринок?
5. Які перетворення було здійснено в Україні з метою переходу до ринкової економіки?
6. Що таке інфраструктура національної економіки?
7. Які основні елементи притаманні ринковій інфраструктурі?

## ***Практичне завдання***

Визначте, з якими проблемами структурної перебудови на сучасному етапі стикається українська економіка. Наведіть приклади такої перебудови, що реалізуються у Вашому регіоні.

## ***Тестові питання***

**1.** *Структуру національної економіки не характеризує структура:*

- а) відтворювальна;
- б) територіальна (регіональна);
- в) галузева;
- г) промислового підприємства;
- г) соціальна.

**2.** *Галузева структура економіки характеризує:*

а) внесок окремих регіонів у національне виробництво та зайнятість;

- б) внесок окремих галузей у національне виробництво та зайнятість;
- в) основні тенденції на ринку праці;
- г) стан виконання державного бюджету;
- г) співвідношення між іноземними та вітчизняними інвестиціями.

**3.** *При приватизації у постсоціалістичних країнах не використовувалися:*

- а) сертифікатна приватизація;
- б) продаж пакетів акцій державних підприємств зовнішнім інвесторам;
- в) конфіскація майна в одних приватних власників і передача його іншим власникам;
- г) оренда майна державних підприємств трудовими колективами з правом наступного викупу;
- г) націоналізація.

**4.** *З позицій стратегічних національних інтересів метою приватизації є:*

- а) банкрутство підприємства з метою подальшого викупу;
- б) створення ефективних власників;
- в) зменшення видатків державного бюджету;
- г) посилення диференціації у рівні життя суспільства;
- г) створення олігархії.

### Список рекомендованої літератури

Геєць В. М. Суспільство, держава, економіка: феноменологія взаємодії та розвитку / В. М. Геєць; НАН України. – К.: Ін-т економіки та прогнозування НАН України, 2009. – 864 с.

Економіка України: стратегія і політика довгострокового розвитку / за ред. В. М. Гейця. – К. : Ін-т економіки та прогнозування НАН України; Фенікс, 2003. – 1008 с.

Шевченко Л. С. Національна економіка: навч. посіб. / кол. авт. : Л. С. Шевченко, О. А. Гриценко, Т. М. Камінська та ін.; за ред. Л. С. Шевченко. – Х.: Нац. ун-т “Юрид. акад. України ім. Ярослава Мудрого”, 2011. – 182 с.

Геєць В. М. Структурні зміни та економічний розвиток України : моногр. / В. М. Геєць, Л. В. Шинкарук, Т. І. Артємова та ін.; за ред. Л. В. Шинкарук. – К.: Ін-т економіки та прогнозування, 2011. – 692 с.

Яковенко Р. В. Національна економіка : навч. посіб. / Р. В. Яковенко. – Кіровоград : КОД, 2010. – 548 с.

### *Методичні поради до семінарського заняття*

Потрібно зрозуміти, що національна економіка є об'єктом вивчення різних економічних наук. Народне господарство вивчає особливості функціонування різних галузей економіки. Макроекономіка досліджує умови досягнення ринкової рівноваги на основі діяльності сукупних (агрегованих) суб'єктів. Предметом вивчення теорії національного господарства є соціально-економічні процеси суспільного відтворення, що склалися в межах певної країни в результаті історичного розвитку, географічного розміщення, наявності природного потенціалу під впливом соціокультурних традицій ведення господарства, державного устрою, правових інститутів. Національна економіка як наука розглядає національну господарську систему країни на основі інтегрального (цілісного) підходу, аналізує її економічний потенціал, стан, досягнення, недоліки, проблеми та перспективи розвитку. Національна економіка вивчає соціально-економічні процеси з урахуванням минулого розвитку, теперішнього стану та майбутніх перспектив, що дозволяє їй надати узагальнюючу картину розвитку країни в цілому та виявити специфіку та відмінності від інших країн.

Далі слід визначити, що структура національної економіки – це стійкі кількісні співвідношення між різними одиницями національної економіки, що забезпечують її відтворення. Майбутнім юристам важливо також уявити, що структурний



аналіз національної економіки передбачає розгляд способу упорядкування та взаємодії різних економічних процесів, секторів, видів діяльності та її результатів. Проведення структурного аналізу національної економіки дозволяє виявити її особливості, зрозуміти процеси, що в ній відбуваються, спрогнозувати майбутній стан та виробити більш ефективну та гнучку економічну політику реструктуризації. Структура конкретної національної економіки формується об'єктивно на основі історично-технологічного розвитку під впливом технологічних, географічних та геополітичних факторів.

Необхідно зрозуміти, що національний ринок – це економічний механізм функціонування господарства в межах державного устрою, що забезпечує право господарюючих суб'єктів вільно здійснювати свою економічну діяльність у своїх інтересах та згідно з чинними правовими нормами. Структура національного ринку поділяється на окремі частини, що спеціалізуються на обігу певного ресурсу, блага. Кожна частина ринку поділяється на сектори та сегменти, що конкретизують характер об'єктів обороту, специфічні риси поведінки суб'єктів, закономірності розвитку та принципи організації. Кожна структурна ланка ринку потребує певного відображення в нормативно-правових актах, що регулюють, контролюють та захищають взаємозв'язки між суб'єктами. Всі частини, сектори та сегменти знаходяться в тісній залежності та взаємодії.

Ринкова інфраструктура – сукупність галузей, підгалузей, видів економічної діяльності, які забезпечують нормальне функціонування національного господарства. Слід розрізняти такі основні види інфраструктури:

виробнича – частина національної економіки, метою якої є забезпечення нормального функціонування виробничого процесу (вантажоперевезення, складування, зв'язок, енергопостачання, санітарно-технічне обслуговування та ін.);

соціальна – сукупність одиниць національної економіки, функціонування яких забезпечує нормальну життєдіяльність людей, гарантує необхідний рівень та якість життя, відтворення здібностей та професійну підготовку. Соціальна інфраструктура спрямована на створення необхідних житлово-побутових (жит-

лово-комунальні устави), соціально-культурних умов для життя та праці (охорона здоров'я, освіта);

ринкова – система інституційних одиниць (підприємств, установ та організацій), що прискорюють, поліпшують та здешевлюють рух товарів та грошей.

При підготовці до семінару слід сформулювати висновок: чим краще розвинута інфраструктура, тим більш упорядковано та стабільно функціонує національний ринок. Кожна частина ринку облаштовується своєю власною інфраструктурою. В Україні здійснюється процес формування основних елементів ринкової інфраструктури.

## **Т е м а 2. РЕГУЛЮВАННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ. ДЕРЖАВНЕ УПРАВЛІННЯ ЕКОНОМІКОЮ**

### **П л а н**

1. Ринковий механізм регулювання національної економіки. Корпоративне регулювання.
2. Державне регулювання економіки.
3. Трансформація ролі держави в економічних системах пострадянських країн.

### ***ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ***

#### ***Питання для самоконтролю***

1. Поясніть дію ринкового механізму регулювання економіки.
2. Розкрийте сутність корпоративного регулювання економіки.
3. Обґрунтуйте необхідність державного регулювання економіки та назвіть економічні функції держави.
4. Охарактеризуйте методи державного регулювання економіки.

5. Розкрийте особливості державного регулювання економіки в перехідних системах.

6. Поясніть відмінності між державним економічним регулюванням і громадянським регулюванням національної економіки.

7. Розкрийте сутність громадянського суспільства та його роль у регулюванні національної економіки.

### ***Практичне завдання***

Перелічіть основні форми “неспроможності” (невдач, фіаско) ринку, що викликають необхідність державного регулювання. Наведіть приклади типових галузей державного сектора економіки. Яку ще назву мають зовнішні ефекти економічної діяльності?

### ***Тестові питання***

1. *Переважно адміністративні методи державного регулювання застосовуються у сферах:*

- а) створення державою фінансових або матеріальних стимулів;
- б) здійснення податкової політики;
- в) регулювання економічних інтересів суб'єктів господарювання;
- г) реалізації державних програм.
- г) надання послуг.

2. *Суто суспільне благо – це благо:*

- а) кожна одиниця якого може бути продана за окрему плату;
- б) яке є об'єктом індивідуального споживання;
- в) яке є об'єктом колективного споживання;
- г) яке має грошове визначення;
- г) яке не є об'єктом споживання.

*3. Одна з функцій держави виходить за межі мінімально необхідного регулювання реального ринку, а саме:*

- а) правильна організація грошового обігу;
- б) усунення наслідків зовнішніх ефектів;
- в) надання суспільних товарів;
- г) перерозподіл доходів;
- г) надання освітянських послуг.

*4. Інститут соціального партнерства виконує функцію:*

- а) узгодження інтересів найбільших фінансово-промислових груп у виробничій сфері;
- б) зменшення обсягів використання природних ресурсів у виробництві та захист довкілля;
- в) регулювання умов міжнародної економічної взаємодії з метою покращення умов торгівлі національними товарами;
- г) узгодження загальнодержавних і групових інтересів у соціально-економічній сфері (доходів, зайнятості, умов праці тощо) шляхом переговорів, консультацій і досягнення домовленостей за участю представників працедавців та найманих працівників;
- г) узгодження загальнодержавних інтересів та інтересів найбільших фінансово-промислових груп.

### Список рекомендованої літератури

Барінов В. В. Державне регулювання економіки : навч. посіб. / В. В. Барінов, Г. І. Скорик. – Л. : Вид-во Львів. політехніки, 2012. – 460 с.

Білоцерківець В. В. Національна економіка : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / В. В. Білоцерківець, О. О. Завгородня, В. К. Лебедева та ін. ; за ред. В. М. Тарасевича. – К. : Центр учб. л-ри, 2009. – 280 с.

Гринів Л. С. Національна економіка : навч. посіб. / Л. С. Гринів, М. В. Кічурчак. – Л. : Магнолія 2006, 2008. – 464 с.

Національна економіка : навч. посіб. / за заг. ред. В. П. Ре-

шетило. – Х. : ХНАМГ, 2009. – 386 с.

Національна економіка: навч. посіб. / кол. авт.: Л. С. Шевченко, О. А. Гриценко, Т. М. Камінська та ін.; за ред. Л. С. Шевченко. – Х. : Нац. ун-т “Юрид. акад. України ім. Ярослава Мудрого”, 2011. – 182 с.

Національна економіка : підруч. / за ред. П. В. Круша. – К. : Каравела, 2008. – 428 с.

Новий курс: реформи в Україні. 2010–2015. Національна доповідь [Електрон. ресурс] / за ред. В. М. Гейця та ін. – К. : НВЦ НБУВ, 2010. – 232 с. – Режим доступу : [http://www.ief.org.ua/Dok/nandop2010\\_2015.pdf](http://www.ief.org.ua/Dok/nandop2010_2015.pdf)

Яковенко Р. В. Національна економіка : навч. посіб. / Р. В. Яковенко. – Кіровоград : КОД, 2010. – 548 с.

### ***Методичні поради до семінарського заняття***

Майбутнім юристам важливо уявити, що регулювання економіки – це розподіл природних, матеріальних, трудових, фінансових, інтелектуальних та інших ресурсів у відповідності до потреб суспільства на певному етапі його розвитку. Механізм макроекономічного регулювання змішаної економіки поєднує: 1) ринкові регулятори (ринкове саморегулювання), 2) корпоративне регулювання, 3) важелі державного впливу на економіку, 4) громадянське регулювання.

Далі слід визначити, що корпоративне регулювання – це вплив великих корпорацій на розподіл ресурсів суспільства й утворення господарських пропорцій. Воно засновується на сполученні ринкових і адміністративно-ієрархічних принципів регулювання.

Державне регулювання економіки (далі – ДРЕ) – цілеспрямований вплив держави на господарське життя суспільства з метою забезпечення стабільності економічного розвитку та його спрямованості у відповідності до інтересів суспільства. Суб'єктами ДРЕ є органи державної (законодавчої і виконавчої), місцевої і судової влади, а також Центральний банк (Національний банк України).

Держава, виходячи з цілей, виконує певні економічні функції: створення правової основи функціонування економічної системи; визначення цілей, пріоритетів і основних напрямів розвитку економіки; забезпечення економіки необхідною кількістю грошей; захист і розвиток конкуренції; регулювання соціально-економічних відносин, перерозподіл доходів, забезпечення соціального захисту та соціальних гарантій; вплив на розподіл ресурсів; макроекономічна стабілізація, формування умов сталого зростання національної економіки. Держава виконує свої функції, застосовуючи певні методи, які класифікуються за різними критеріями. Залежно від засобів впливу слід розрізняти адміністративні, правові, економічні й пропагандистські методи ДРЕ.

Слід проаналізувати: адміністративні методи, що спираються на силу державної влади, засоби заборони, дозволу або примусу і обмежують свободу вибору економічного суб'єкта, та правові методи – систему законів та законодавчих актів, що регламентують діяльність суб'єктів господарювання. Вони визначають правовий простір економічної діяльності. Важливо збагнути, що економічні методи пов'язані зі створенням державою фінансових або матеріальних стимулів, здатних впливати на економічні інтереси суб'єктів господарювання й зумовлювати їх поведінку. При цьому суб'єкт може зреагувати на ці стимули, а може й ні, у будь-якому разі залишаючи за собою право на вільне прийняття рішення. До інструментів економічних методів належать податки, відсоткові ставки, митні тарифи, норми амортизації тощо. Пропагандистські методи є неформальним засобом державного впливу і засновуються на переконанні. Вони включають заходи виховання, роз'яснення і популяризації цілей і змісту регулювання, засоби морального заохочення, соціальну і політичну рекламу тощо.

При підготовці до семінару слід уяснити, що за формами впливу на суб'єктів ринку методи ДРЕ поділяють на прямі та непрямі (опосередковані).

Громадянське регулювання – діяльність різних суспільних інститутів і утворень, спрямована на вирішення їх завдань і така, що здійснює певний вплив на економічні процеси.

Суб'єктами громадянського регулювання є громадські організації, політичні партії, рухи, ЗМІ, союзи промисловців і підприємців, асоціації банкірів, спілки споживачів, трудові колективи, профспілки, релігійні організації, територіальні громади. Необхідно зрозуміти, що основою громадянського регулювання є громадянське суспільство – сфера багатогранних взаємовідносин вільних і рівноправних громадян, що базуються на приватних або колективних інтересах, спонтанному самоврядуванні індивідів, добровільних організацій та асоціацій громадян. Метою організацій громадянського суспільства є спільні дії, спрямовані на просування або захист власного приватного й разом з тим колективного, суспільного інтересу у законослухняний та підзвітний суспільству спосіб.

Слід зрозуміти, що основна функція громадянського суспільства – виявлення і розв'язання проблем, що виникають унаслідок недосконалості і ринкового, і державного регулювання; виявлення первинних суспільних запитів, їх трансформація у фахові пропозиції з найважливіших напрямів державної політики і подальша передача державним інститутам із забезпеченням громадської підтримки. При цьому варто визначати: громадянське регулювання разом із ринковим саморегулюванням та державним управлінням створюють своєрідний інституційний трикутник, у межах якого і відбуваються процеси, що визначають вектор соціально-економічного розвитку. Майбутнім юристам важливо також уявити, що питання про пріоритетність будь-якої складової механізму регулювання національної економіки є некоректним, оскільки сталого збалансованого розвитку можна досягти лише за умов сполученості, взаємодії та взаємодоповнення усіх цих складових.

### 3. ВИКОРИСТАННЯ ІНТЕРНЕТУ ПРИ ВИВЧЕННІ НАЦІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ

#### ОФІЦІЙНІ САЙТИ

[portal.rada.gov.ua](http://portal.rada.gov.ua) Офіційний веб-портал Верховної Ради України. На сайті містяться Конституція України, законодавство, законопроекти. Тут можна отримати інформацію про пленарні засідання, депутатський корпус. На сайті є посилання до сайтів Парламентів закордонних країн, сторінки депутатських фракцій та груп, міжнародні парламентські інститути.

[www.president.gov.ua](http://www.president.gov.ua) Офіційне інтернет-представництво Президента України.

<http://www.kmu.gov.ua> Урядовий портал пропонує офіційну інформацію Уряду України, статистику.

<http://www.me.gov.ua> Офіційний сайт Міністерства економічного розвитку і торгівлі України.

<http://www.minfin.gov.ua> Офіційний сайт Міністерства фінансів України поряд з іншою офіційною інформацією пропонує відвідувачам бюджет України, дослідження та огляди, публікації, закони, укази Президента, постанови Кабінету Міністрів, скорочений зміст журналу “Фінанси України”.

<http://www.mon.gov.ua> Офіційний сайт Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України.

<http://radakmu.org.ua> Сайт Ради підприємців України при Кабінеті Міністрів України. На сайті створені форуми для обговорення різноманітних тем. Сайт має каталог посилань до інших ресурсів Інтернет, які включають державні органи влади, громадські організації та компанії України, активно залучені до процесів розвитку підприємництва в країні.

<http://www.bank.gov.ua> Офіційне інтернет-представництво Національного банку України. На сайті можна знайти інформацію про банківську систему, основні заходи грошово-кредитної політики, основні макроекономічні показники економічного та соціального стану України, статистичну інформацію (баланс НБУ, обсяги грошової маси, відсоткові ставки рефінансування комерційних банків, монетарні показники України, тенденції), інформацію про Платіжний баланс України з коментарями та



аналізом, інформацію про фінансові ринки, законодавство України, іншу офіційну інформацію.

<http://www.sts.gov.ua> Сайт Державної податкової служби України. Серед інших матеріалів на сайті публікується інформація про податкове законодавство, описана система оподаткування в Україні, представлена бізнес-інформація, у тому числі інформація за індексами інфляції, розміри мінімальної заробітної плати та облікові ставки НБУ, інша офіційна інформація, подані посилання до сайтів органів законодавчої, виконавчої та судової влади, податкових відомств країн-учасниць СНД та інших держав.

<http://www.ncee.net/> Сайт Council for Economic Education (США). На сайті багато інформації англійською мовою.

## **ІНФОРМАЦІЙНО-АНАЛІТИЧНІ САЙТИ**

<http://www.business.ua> Щотижневий видання – газета “Бізнес”. На сайті подані аналітичні матеріали та сайти, що публікуються у газеті. Основні рубрики: Держава та економіка. Фінанси. Промисловість. Практика підприємництва, менеджмент, маркетинг та технології, торгівля, податки.

<http://kontrakty.ua> Український діловий щотижневик “Талицькі контракти” подає ділові новини, статті та матеріали з фінансів, економічної теорії і практики тощо.

<http://www.investgazeta.net/> Українська інвестиційна газета “Інвестгазета” – всеукраїнський фінансово-економічний тижневик. Це професійне ділове видання, що висвітлює питання та проблеми вітчизняного бізнесу, світових ринків, перспектив залучення інвестицій. Подає новини фінансового та фондового ринків, інформацію про діяльність компаній, банків, аналітичні огляди, рейтинги, практичні рекомендації з менеджменту та маркетингу.

<http://www.intellect.org.ua> Інтернет-портал аналітичних центрів України надає аналітичним центрам право публікувати свої матеріали (новини, аналітичні огляди, прогнози). За матеріалами сайту проводяться дискусії; відвідувачі сайту мають можливість залишити свої коментарі.

<http://finance.ua> На сайті подається огляд валютного та аграрного ринків, фондового ринку України, Росії та країн дальнього зарубіжжя, готівкових та офіційних курсів валют, фінансові результати діяльності банків, українські та світові індекси фондового ринку, динаміка, графіки та таблиці.

<http://www.ier.com.ua> Сайт Інституту економічних досліджень та політичних консультацій наводить місячний економічний моніторинг України, моніторинг інфраструктури України, наукові матеріали, книги.

<http://web.nulau.net> Локальна комп'ютерна мережа Національного університету "Юридична академія України імені Ярослава Мудрого", де надається додаткова література для самостійної роботи студентів.

#### **4. КРИТЕРІЇ ОЦІНКИ РІВНЯ ПІДГОТОВКИ СТУДЕНТІВ**

Кафедра економічної теорії використовує такі критерії при проведенні заліку з відповідних навчальних дисциплін, що вивчаються студентами заочного відділення.

<b>Вид контролю</b>	<b>Критерії</b>
Залік	"Зараховано": виконання студентами програми навчальної дисципліни на достатньому рівні, про що свідчать: 1) активна робота на семінарських заняттях; 2) виконання завдань, рекомендованих для самостійної роботи; 3) аргументовані відповіді на заліку; 4) уміння самостійно формулювати висновки, використовувати отримані знання при аналізі практичного матеріалу.
	"Не зараховано": виставляється студентові, який не виконав програму курсу та не володіє навчальним матеріалом.

## 5. ПИТАННЯ ДО ЗАЛІКУ

1. Історія вчень про національну економіку.
2. Національна економіка: сутність, ознаки, чинники формування та розвитку.
3. Типи та моделі національної економіки.
4. Національна економіка як галузь економічних наук та навчальна дисципліна. Методологія пізнання національної економіки.
5. Поняття “структура економіки”. Структурний аналіз національної економіки.
6. Національний ринок і його структура. Приватна власність як економічна основа ринку.
7. Роздержавлення і приватизація в Україні. Виникнення олігархії та нової національної еліти. Формування ринкових інститутів.
8. Ринкова інфраструктура: сутність, функції, основні елементи і види. Особливості формування ринкової інфраструктури в Україні.
9. Поняття та склад потенціалу національної економіки. Взаємозв’язок категорій “економічний потенціал” та “національне багатство”.
10. Природно-ресурсний, демографічний та трудовий потенціали України: економічний зміст, оцінка та особливості формування.
11. Виробничий, інвестиційний, науково-технічний та інформаційний потенціали України: економічний зміст, оцінка та особливості формування.
12. Зовнішньоекономічний потенціал України: економічний зміст, оцінка та особливості формування.
13. Потенціал соціального споживання України: економічний зміст, оцінка та особливості формування.
14. Економічне зростання: сутність, основні показники, чинники й типи.
15. Циклічність економічного зростання. Економічний

цикл та його фази. Види економічних циклів. Довгі цикли (“довгі хвилі”) М. Д. Кондратьєва.

16. Людський розвиток як мета і критерій економічного зростання. Індекс людського розвитку в Україні.

17. Ринковий механізм регулювання національної економіки.

18. Корпоративне регулювання економіки.

19. Державне регулювання національної економіки: сутність, функції, методи та інструменти. Поняття економічної політики.

20. Трансформація ролі держави в економічних системах пострадянських країн. Державно-приватне партнерство. Соціальне партнерство.

21. Громадянське регулювання національної економіки. Економічна демократія. Економічна свобода. Економічний порядок як система узгодження інтересів.

22. Державна стратегія соціально-економічного розвитку країни. Державні пріоритети та цілі розвитку національної економіки.

23. Сутність державного програмування, види програм. Державні цільові комплексні програми.

24. Макроекономічне планування як функція державного регулювання. Основні типи державного планування.

25. Соціально-економічне прогнозування: сутність, принципи, функції. Основні методи прогнозування.

26. Теорії суспільного добробуту та соціально-ринкової економіки. Принципи та різновиди соціальної ринкової економіки.

27. Основні пріоритети та показники соціального розвитку національної економіки. Стан соціальної сфери України.

28. Соціальна політика держави: сутність, основні моделі. Основні напрями соціальної політики в Україні.

29. Структурна політика держави: цілі, пріоритети, методи.

30. Макроекономічна реструктуризація базових галузей економіки в контексті концепції техніко-економічних укладів.

31. Мікроекономічна структурна перебудова. Проблеми

розвитку малого і середнього бізнесу в Україні.

32. Інвестиційна політика: зміст, основні напрями та особливості реалізації. Інвестиційний клімат в Україні.

33. Інноваційна політика: зміст, основні напрями та особливості реалізації. Національна інноваційна система та її створення в Україні.

34. Формування інноваційної моделі соціально-економічного розвитку в Україні.

35. Грошово-кредитна політика держави: зміст, цілі та методи реалізації.

36. Фінансова політика держави: зміст, цілі та методи реалізації.

37. Регіональна політика: зміст, цілі та методи реалізації. Вільні економічні зони, мета й передумови їх створення. Території пріоритетного розвитку.

38. Глобалізація і національні економіки. Основні форми та тенденції інтернаціоналізації національних продуктивних сил.

39. Зовнішньоекономічна політика держави: сутність і напрями реалізації.

40. Міжнародна конкурентоспроможність країни: поняття, основні складові і джерела. Світові індекси і рейтинги конкурентоспроможності. Рейтинг України в контексті складових конкурентоспроможності.

41. Формування української моделі національної конкурентоспроможності.

42. Тіньова економіка як чинник дестабілізації економічного розвитку країни. Сутність, структура та функції тіньової економіки.

43. Причини і фактори криміналізації економіки. Економічна злочинність. Корупція, її сутність, типи і критерії виміру.

44. Економіко-правові шляхи детінізації і декриміналізації економіки.

45. Національна економічна безпека: об'єкти, суб'єкти, джерела загроз, основні параметри і пріоритети. Поняття економічного суверенітету держави.

46. Система управління національною економічною безпекою.

Навчальне видання

Електронна копія

**П Л А Н И**

**СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ**

**З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ**

**“НАЦІОНАЛЬНА ЕКОНОМІКА”**

(галузь знань 0304 “Право”,  
освітньо-кваліфікаційний рівень “Бакалавр”,  
напрямок підготовки 6.030401 “Правознавство”)

**для студентів заочної форми навчання**

У к л а д а ч і: НЕЧИПОРУК Людмила Володимирівна,  
ЛЕВКОВЕЦЬ Олена Миколаївна,  
РОЗДАЙБІДА Олександр Васильович

Відповідальна за випуск *Л. С. Шевченко*

Редактор *Л. М. Рибалко*  
Комп’ютерна верстка *Л.П. Лавриненко*

План 2013

Підп. до друку 29.01.2013. Формат 60x84<sup>1/16</sup>. Папір офсетний.  
Друк: ризограф. Ум. друк. арк. 1,3. Облік.-вид. арк. 0,7. Вид. № 277.  
Тираж 100 прим. Зам. № 4580. Ціна договірна.

---

Редакційно-видавничий відділ  
Національного університету “Юридична академія України імені Ярослава Мудрого”,  
вул. Пушкінська, 77, м. Харків, 61024, Україна.

Друкарня  
Національного університету “Юридична академія України імені Ярослава Мудрого”,  
вул. Пушкінська, 77, м. Харків, 61024, Україна.